

INCLUSIE IN EN DOOR SPORT EN BEWEGING: EEN BEGRIPPENKADER

Maart 2023

www.sport.vlaanderen

SPORT.
VLAANDEREN

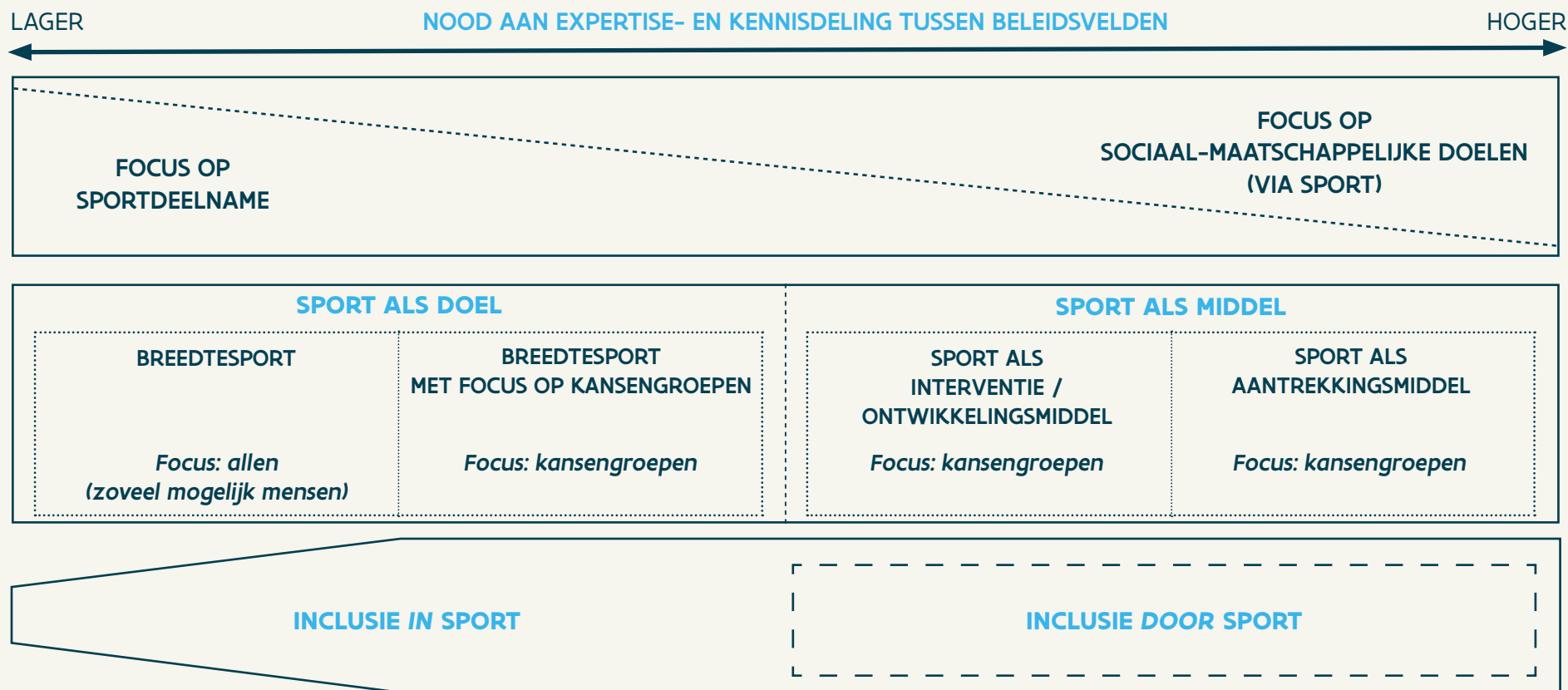

INLEIDING

‘Inclusie in sport’ en ‘inclusie door sport’ zijn steeds vaker gebruikte begrippen. Wat er precies mee bedoeld wordt betekent echter niet automatisch voor iedereen hetzelfde. Het Beleidsnetwerk Inclusie In en Door Sport (BIIND Sport) werkte daarom een gedeeld begrippenkader uit over de precieze betekenis en rol van sport in relatie tot inclusie.

Dit begrippenkader helpt je als organisatie die actief werkt aan inclusie in en/of door sport en beweging om je beter te positioneren en je werking duidelijker te communiceren. Het biedt ook mogelijkheden om de vele aspecten die er zijn aan inclusie in en door sport en het grote potentieel ervan bekender te maken. Op deze manier hoopt BIIND Sport stakeholders (binnen en buiten de sportsector) meer zicht te geven op hun mogelijke bijdrage en hen zo te overtuigen om ook een rol op te nemen. Via dit begrippenkader hopen we bij te dragen aan een steeds inclusiever sportbeleid.

Figuur 1 – Begrippenkader dat de betekenis en de rol van sport en beweging duidt in relatie tot inclusie¹

Begrippenkader i.f.v. Masterplan Inclusie in en door sport – te lezen in combinatie met bijhorende toelichting

¹Adaptatie en combinatie van het model met de verschillende verschijningsvormen van buurtsport (Buelens et al., 2018, p. 16) en het model uit het sportbeleidsplan van Rotterdam met betrekking tot de situering van de maatschappelijke betekenis van sport.

Toelichting

Er zijn heel wat manieren waarop sport kan worden ingezet voor meer inclusie. Er zijn initiatieven waarbij de focus ligt op de sportdeelnemer zelf, met als doel om zoveel mogelijk mensen - en kansengroepen in het bijzonder - te laten genieten van de fysieke, mentale en sociale voordelen van samen sporten en bewegen. Daarnaast kunnen we sport ook benutten om specifieke groepen aan te spreken om hun sociaal netwerk en participatie te versterken. Dit kan zelfs gaan tot het expliciet gebruiken van sport in een ervaringsgericht ontwikkelingstraject waar bredere maatschappelijke doelstellingen worden nagestreefd.

Figuur 1 geeft schematisch weer welke rol sport kan vervullen in het kader van een breder sport- en/of sociaal beleid met een specifieke focus op kansengroepen.²

Het schema toont de **vier mogelijke rollen van sport**. Dit betekent niet dat het óf het een óf het ander is.

Mengvormen tussen deze rollen zijn gebruikelijk. Toch is de opdeling belangrijk omdat de vier rollen (breedtesport, breedtesport met focus op kansengroepen, sport als interventie en sport als aantrekkingsmiddel) vanuit beleidsmatig oogpunt elk een eigen strategie en aanpak vragen.

²Een geheel van personen die vanwege een of meer gemeenschappelijke persoons- of situationele kenmerken drempels en ongelijke kansen hebben inzake sportparticipatie en voor wie bijgevolg een specifiek sport- en beweegbeleid noodzakelijk is (Decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector (gewijzigd bij decreet van 20 mei 2022))

De verschillende onderdelen van het begrippenkader worden als volgt gedefinieerd:

- **Inclusie in sport:** Drempels wegnemen die de deelname aan sport belemmeren en motivatoren toevoegen die sportdeelname in de hand werken, of het gelijkschakelen van deelnamekansen aan sport.
- **Inclusie door sport:** Het potentieel van sport gebruiken als een middel voor de persoonlijke en/of sociale ontwikkeling van sporters, of als middel voor bredere sociaal-maatschappelijke doelstellingen.

Inclusie in sport gaat inclusie door sport vooraf. Inclusie in sport is een noodzakelijke voorwaarde om te komen tot inclusie door sport.

- Binnen **'sport als doel'** is er een onderscheid in de mate waarin er op het wegwerken van participatiedrempels ingezet wordt:
 - > **'Breedtesport met focus op allen'** stelt de activiteiten open voor iedereen zonder specifieke maatregelen te nemen om groepen die participatiedrempels ervaren aan te spreken (bv. sportkampen, sportclub, ...).
 - > **'Breedtesport met focus op kansengroepen'** werkt bewust drempelverlagend voor groepen die participatiedrempels ervaren (bv. een meer gericht aanbod).

De mate van 'inclusie in sport' neemt toe naarmate er specifiek ingezet wordt op het vergroten van de participatie van kansengroepen.

- Binnen **'sport als middel'**, wanneer sport een deel wordt van een sociaal beleid, is er een onderscheid in de manier waarop sport als middel ingezet wordt:

> **Sport als een interventie**, dus als ontwikkelingsmiddel op zich, waarbij de sportactiviteit de leeromgeving is om niet-sportspecifieke competenties te verwerven. Sport is hier expliciet een methodiek om bredere maatschappelijke doelen te bereiken (bv. opleidingstraject sportbegeleider voor kwetsbare groepen).

> **Sport als een aantrekkingsmiddel** om naast sport in te zetten op andere doelen of (ontwikkelings)programma's (bv. werkinleidingstraject met sportaanbod, huiswerkbegeleiding). Sport staat minder centraal, maar vooral de aantrekkingskracht ervan wordt benut.

Naarmate sport meer als middel ingezet wordt, ligt er meer focus op sociaal-maatschappelijke doelen en neemt de nood aan **expertise- en kennisdeling tussen verschillende beleidsdomeinen** toe. Er is dan ook meer sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de betrokken partners, en afhankelijk van de context ook over de beleidsdomeinen heen.

Beleidsnetwerk Inclusie

In en Door Sport (BIIND Sport)

BIIND Sport heeft als doel om de relevante stakeholders die bijdragen aan een inclusief sportbeleid (meer) met elkaar te verbinden en zo 'samen' effectiever te zijn. BIIND Sport is een breed netwerk waaraan beleidsmedewerkers, praktijkexperten en kennisinstellingen uit verschillende beleidsdomeinen deelnemen. Sport Vlaanderen neemt de regierol op en coördineert de uitrol van het Masterplan 'Inclusie in en door sport' dat binnen BIIND Sport vorm kreeg.

COLOFON

Deze publicatie is een uitgave van Sport Vlaanderen, tot stand gekomen tussen de diensten Kennis- en Informatiecentrum Sport (KICS) en het Beleidsnetwerk Inclusie In en Door Sport (BIIND Sport).

Deze publicatie is ook te raadplegen via sport.vlaanderen/kennisplatform.

Auteurs

Brecht De Vos, Robin Ramakers, Pieter Smets, Marc Theeboom, Jeroen Vanderputte, Marjolein van Poppel

Eindredactie

Marjolein van Poppel

Vormgeving

Dienst Communicatie Sport Vlaanderen

Depotnummer:

D/2023/3241/223

SPORT.
VLAANDEREN